

СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ НАУКИ В СТВОРЕННІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ І ДІЄТИЧНИХ ДОБАВОК, ЩО МІСТЯТЬ КОМПОНЕНТИ ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ

*Матеріали VII Міжнародної
науково-практичної
інтернет-конференції*

11
КВІТНЯ
2025
м. Харків

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФАРМАКОГНОЗІЇ ТА НУТРИЦІОЛОГІЇ

MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
NATIONAL ACADEMY OF HIGHER EDUCATION OF SCIENCES OF UKRAINE
NATIONAL UNIVERSITY OF PHARMACY
DEPARTMENT OF PHARMACOGNOSY AND NUTRICIOLOGY

**СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ НАУКИ
В СТВОРЕННІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ
І ДІЄТИЧНИХ ДОБАВОК, ЩО МІСТЯТЬ КОМПОНЕНТИ
ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ**

**CURRENT APPROACHES OF PHARMACEUTICAL SCIENCE IN
DEVELOPMENT AND STANDARDIZATION OF MEDICINES AND
DIETARY SUPPLEMENTS THAT CONTAIN COMPONENTS OF
NATURAL ORIGIN**

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

**The Proceedings of the VII International Scientific and Practical
Internet-Conference**

ХАРКІВ
KHARKIV
2025

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФАРМАКОГНОЗІЇ ТА НУТРИЦІОЛОГІЇ

**СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ НАУКИ
В СТВОРЕННІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ
І ДІЄТИЧНИХ ДОБАВОК, ЩО МІСТЯТЬ КОМПОНЕНТИ
ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ**

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

11 квітня 2025 року
м. Харків

Харків
2025

УДК 615.1: 615.32: 615.07
С 89

Електронне видання мережне

Редакційна колегія: А. А. Котвіцька, І. М. Владимірова, В. Ю. Кузнєцова,
В. С. Кисличенко, О. О. Іосипенко

Конференція зареєстрована в Українському інституті науково-технічної і економічної інформації (УкрІНТЕІ), посвідчення № 839 від 26 грудня 2024 р.

С 89 *Сучасні досягнення фармацевтичної науки в створенні та стандартизації лікарських засобів і дієтичних добавок, що містять компоненти природного походження: матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Харків, 11 квітня 2025 р.). – Електрон. дані. – Х.: НФаУ, 2025. – 216 с. – Назва з тит. екрана.*

У збірнику розглянуто теоретичні та практичні аспекти розробки, виробництва лікарських засобів рослинного походження і дієтичних добавок, контролю якості, стандартизації лікарських засобів рослинного походження та визначення безпечності дієтичних добавок, а також їх реалізації в умовах сучасного фармацевтичного ринку.

Для широкого кола науковців, магістрантів, аспірантів, докторантів, викладачів вищих фармацевтичних та медичних навчальних закладів, співробітників фармацевтичних підприємств, фармацевтичних фірм.

Друкується в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Матеріали подаються мовою оригіналу. Матеріали пройшли антиплагіатну перевірку за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.

УДК 615.1: 615.32: 615.07

© НФаУ, 2025

© Колектив авторів, 2025

ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ У ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБАХ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

^{1,2}Мінарченко В.М., ¹Карпюк У.В., ¹Махиня Л.М., ^{1,2}Тимченко І.А.,
^{1,2}Двірня Т.С., ³Глущенко Л.А.

¹Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

²Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України, м. Київ, Україна

³Дослідна станція лікарських рослин Інституту агроєкології і природокористування НААН України, с. Березоточа, Україна

Вступ. Глобальний фармацевтичний ринок перебуває на стадії активного розвитку, включаючи ринок лікарських засобів рослинного походження. Розвиток сучасних технологій в цій сфері успішно поєднується з дослідженням досвіду використання лікарської рослинної сировини у різних країнах. Це дає можливість розробляти інноваційні лікарські засоби, які успішно доповнюють арсенал сучасних ліків. Відсутність сировини певного виду рослин не є перешкодою для промислового виробництва певного лікарського засобу, оскільки на даному етапі цей сегмент міжнародної торгівлі може легко забезпечити потреби. Окрім того, Україна має великі власні природні ресурси багатьох лікарських рослин та добре розвинену систему культивування видів рослин, сировина яких обмежена чи відсутня в природному середовищі.

Метою даної роботи є висвітлення репрезентативності вітчизняних та іноземних лікарських рослин у лікарських засобах на фармацевтичному ринку України.

Матеріали та методи. Для аналізу лікарських рослин, які використовуються в лікарських засобах рослинного походження, представлених на фармацевтичному ринку України, ми використовували власні результати багаторічних досліджень та відкриті дані Державного реєстру лікарських засобів України, станом на кінець 2024 року [2].

Результати та їх обговорення. У результаті аналізу даних Державного реєстру лікарських засобів встановлено, що сировина чи біологічно активні речовини з рослин входять до 231 виду лікарських засобів [1]. Репрезентативність сировини чи діючих речовин певного виду рослин визначається, насамперед, дослідженістю біологічної активності цих речовин та спектром їх дії. Тому до складу великої кількості лікарських засобів можуть входити як види з великими природними ресурсами, чи широко культивовані, так і ті, природні ресурси яких відсутні в Україні.

Наприклад, найбільша кількість лікарських засобів (108) включають *Mentha x piperita* L., потреби в сировині якої забезпечуються лише за рахунок вирощування, як і *Calendula officinalis* L. (38) та *Echinacea purpurea* (L.) Moench (36). Тоді як потреби в сировині *Valeriana officinalis* s.l. (86 лікарських засобів), *Matricaria chamomilla* L. (49 відповідно), *Leonurus quinquelobatus* Gilib., *L. cardiaca* L. (50), *Hypericum perforatum* L. (45), *Achillea millefolium* L. (34) забезпечуються як за рахунок природних ресурсів, так і культивування.

Причому вітчизняні селекціонери вивели ряд високопродуктивних сортів цих видів, що гарантує покращення якості сировини.

Для виробництва багатьох лікарських засобів використовується лише природна вітчизняна сировина з *Acorus calamus* L. (25), *Crataegus* spp. (57), *Chelidonium majus* L. (19), *Equisetum arvense* L. (40), *Polygonum aviculare* L. s.l. (26), *Thymus serpyllum* L. (16) та *Urtica dioica* L. (16). Більшість цих видів мають значні природні ресурси, однак для популяцій та ресурсів *Acorus calamus* існує реальна загроза виснаження через зміну клімату і антропогенну трансформацію оселищ.

До складу великої кількості засобів вітчизняного та іноземного виробництва входять лікарські рослини, які не зростають природно в Україні, але є дуже популярними лікарськими рослинами, як: *Eucalyptus* spp. (47), *Ginkgo biloba* L. (24). Переважно за рахунок імпорту сировини забезпечується виробництво лікарських засобів з/за участю *Salvia officinalis* L. (22) та *Silybum marianum* (L.) Gaertn. (27). Хоча і в Україні вирощуються ці види на сировину.

Природний ресурсний потенціал в Україні відсутній для використання деяких рідкісних рослин з природного середовища, зокрема: *Atropa belladonna* L. (33), *Colchicum autumnale* L. (9), *Gentiana lutea* L. (8) та *Glycyrrhiza glabra* L. (46). Ці види перебувають під охороною на державному рівні, оскільки занесені до Червоної книги України [3]. Популяціям та ресурсам *Arnica montana* L. (20) та *Primula veris* L. (7) загрожує виснаження внаслідок експлуатаційного навантаження та зміни клімату по всьому ареалу і вони перебувають під регіональною охороною. Задоволення потреб фармації в сировині цих видів задовольняється за рахунок вирощування у спеціалізованих господарствах чи імпорту.

Список літератури:

1. Державний реєстр лікарських засобів України
<http://www.drlz.com.ua/ibp/ddsite.nsf/>
2. Minarchenko V.M., Lysiuk R.M., Kovalska N.P. Medicinal plant resources: textbook. Kyiv: Palyvoda A. V; 2019. 240 p.
3. Minarchenko V. Threatened medicinal plants of Ukraine: an assessment of the current protection status. J. Plant Develop. 2017, 24: 117-131. <https://plant-journal.uaic.ro/Volume%2024.htm>

ФЛАВОНОЇДИ МАГОНІЇ ПАДУБОЛИСТОЇ

Моргун В. І., Марчишин С. М., Ластовиченко Є. А.

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України, м. Тернопіль, Україна

Вступ. Фенольні сполуки – найпоширеніший клас біологічно активних речовин рослинного походження, які мають низьку токсичність, позитивно впливають на фізіологічні процеси в організмі людини, підвищуючи його резистентність. Серед фенольних сполук найбільшу групу представляють флавоноїди, яким, за даними джерел літератури, притаманна висока і

ВИЗНАЧЕННЯ АНТИБАКТЕРІАЛЬНОЇ ДІЇ ЕКСТРАКТУ З БРУНЬОК <i>SALIX</i> НА ЛАКТОЗОНЕГАТИВНІ ШТАМИ <i>E. COLI</i> <i>Мартинов А. В., Носальська Т. М., Бомко Т. В., Осолодченко Т. П.,</i> <i>Чернологова С. М.</i>	144
ДОСЛІДЖЕННЯ АНТИОКСИДАНТНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ГУСТОГО ЕКСТРАКТУ ОСТУДНИКА ГОЛОГО ТРАВИ ЗА УМОВ ТОКСИЧНОГО УРАЖЕННЯ ПЕЧІНКИ ЩУРІВ ТЕТРАХЛОРМЕТАНОМ <i>Мартинюк А. О., Бойко Л. А.</i>	145
ДОСЛІДЖЕННЯ ФІТОСТЕРОЛІВ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН <i>Марчишин С. М., Кріль М. С., Бербеничук А. Я.</i>	147
АНТИОКСИДАНТНА АКТИВНІСТЬ ГУСТИХ ЕКСТРАКТІВ <i>MYRTUS</i> <i>COMMUNIS</i> , ОТРИМАНИХ МЕТОДАМИ <i>IN VIVO</i> ТА <i>IN VITRO</i> <i>Мацегорова О.Є., Одинцова В.М.</i>	149
РОЛЬ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ПРИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ЗА МАКРОСОКПІЧНИМИ ОЗНАКАМИ <i>Мацько Х.І., Лисюк Р.М.</i>	152
ПОПЕРЕДНЄ ФІТОХІМІЧНЕ ВИВЧЕННЯ ТРАВИ ВОЩАНКИ МАЛОЇ <i>Маишталер В.В., Гонтова Т.М., Романова С.В., Філатова О.В.</i>	154
ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ У ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБАХ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ <i>Мінарченко В.М., Карпюк У.В., Махия Л.М., Тимченко І.А., Двірна Т.С.,</i> <i>Глуценко Л.А.</i>	155
ФЛАВОНОЇДИ МАГОНІЇ ПАДУБОЛИСТОЇ <i>Моргун В. І., Марчишин С. М., Ластовиченко Є. А.</i>	156
ПОШУК РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ БІОЛОГІЧНО- АКТИВНОЇ ДОДБАВКИ ВЕНОТОНІЗУЮЧОЇ ДІЇ <i>Негода Т. С., Ніженковський О. І., Смик В. Р.</i>	158
ДО ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ СУМІСНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДЕЯКИХ СПЕЦІАЛЬНИХ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ <i>Нефьодов О.О., Сахарова Т.С.</i>	160
ВПЛИВ РЕКТАЛЬНИХ СУПОЗИТОРІЇВ НА ОСНОВІ ЕФІРНОЇ ОЛІЇ ХМЕЛЮ І ДИКЛОФЕНАКУ НАТРІЮ НА ПЕРЕБІГ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО КОЛІТУ <i>Носальська Т.М., Довга І.М., Євсюкова В.Ю., Бомко Т.В.</i>	161
АМІНОКИСЛОТНИЙ СКЛАД <i>SALIX BABYLONICA</i> L.'CRISPA' <i>Окішор Ю. С., Бородіна Н.В.</i>	163
ВИВЧЕННЯ ТОКСИЧНОСТІ ЕКСТРАКТУ ЛИСТЯ ДУБА ЧЕРВОНОГО <i>Омельковець Т.С., Коновалова О.Ю.</i>	165

Наукове електронне видання мережне

**СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ НАУКИ
В СТВОРЕННІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ
І ДІЄТИЧНИХ ДОБАВОК, ЩО МІСТЯТЬ КОМПОНЕНТИ
ПРИРОДНОГО ПОХОДЖЕННЯ**

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

11 квітня 2025 року
м. Харків

Відповідальні за випуск
Іосипенко Олена Олександрівна

Комп'ютерний набір та верстка
Іосипенко Олена Олександрівна

Оформлення обкладинки
Смєлова Наталія Миколаївна

Національний фармацевтичний університет
вул. Г. Сковороди, 53, м. Харків, 61002
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серії ДК № 3420 від 11.03.2009